

KRYTERIA WYMAGAŃ Z PRZYRODY
DLA UCZNIĄ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ
KLASA IV

Dział: Obserwujemy przyrodę

Ocena dopuszczająca

- wie, że przyroda składa się z elementów ożywionych i nieożywionych,
- wie, że są dwa typy krajobrazów: naturalny i stworzony przez człowieka,
- opisuje warunki, w jakich uczy się w domu i w szkole,
- wie, że przyrządy optyczne ułatwiają prowadzenie obserwacji przyrodniczych
- wie, do czego służy mikroskop
- potrafi przygotować miejsce do mikroskopowania i mikroskop do pracy,

Ocena dostateczna

- rozróżnia i wymienia przykłady elementów przyrody ożywionej i nieożywionej
- identyfikuje krajobraz stworzony przez człowieka jako antropogeniczny, opisuje krajobraz w miejscu zamieszkania,
- wymienia podstawowe zasady uczenia się,
- wie, do czego służy lupa, lornetka oraz kiedy można ich użyć,
- wskazuje i nazywa części mikroskopu optycznego,
- z pomocą nauczyciela prowadzi obserwacje mikroskopowe,

Ocena dobra

- podaje nazwy czynności życiowych organizmów,
- wie, czym jest krajobraz, wymienia elementy charakterystyczne krajobrazów
- planuje swoje zajęcia w ciągu jednego dnia nauki,
- zna zasady prowadzenia dzienniczka hodowli
- rozróżnia części optyczne i mechaniczne mikroskopu,
- samodzielnie prowadzi obserwacje mikroskopowe, zna przybory niezbędne przy mikroskopowaniu oraz kolejność czynności podczas mikroskopowania,

Ocena bardzo dobra

- wyjaśnia na przykładach zależności między ożywionymi i nieożywionymi elementami przyrody,
- podaje przykłady wpływu człowieka na krajobraz naturalny,
- wyjaśnia znaczenie snu w życiu człowieka,
- prowadzi hodowlę fasoli lub pleśniaka białego,

Ocena celująca

- planuje swoje zajęcia w ciągu jednego tygodnia, uwzględniając właściwą liczbę godzin na poszczególne zajęcia,
- dokumentuje prowadzoną przez siebie hodowlę w postaci dzienniczka hodowli,
- nazywa i wyjaśnia przeznaczenie różnych typów mikroskopów,
- przygotowuje preparat mikroskopowy z liścia spichrzowego cebuli,

Dział :Przyroda wokół nas

Ocena dopuszczająca

- podaje nazwy kierunków głównych i pośrednich,
- wyznacza kierunek północny w dowolny sposób,
- rozpoznaje i nazywa podstawowe symbole na mapie pogody,
- nazywa składniki pogody
- potrafi zmierzyć i odczytać temperaturę powietrza za pomocą termometru,
- potrafi określić stan zachmurzenia nieba,
- zna daty pierwszych dni: wiosny, lata, jesieni, zimy
- dzieli rok na cztery kalendarzowe pory roku,

Ocena dostateczna

- wyznacza kierunki za pomocą kompasu,
- posługuje się skrótami literowymi przy opisywaniu kierunków,
- wyznacza kierunek północny za pomocą gnomonu,
- odczytuje prognozę pogody z mapy pogody,
- wykonuje prosty deszczomierz i dokonuje pomiarów opadów deszczu,
- rozpoznaje i nazywa opady atmosferyczne,
- rozróżnia pory roku na podstawie długości trwania dnia i nocy,
- podaje cechy charakterystyczne dla wiosennej i letniej pogody,

Ocena dobra

- wyjaśnia, czym jest widnokrąg i linia widnokrzęgu
- podaje sposoby wyznaczania kierunku północnego na podstawie obserwacji elementów przyrody (drzewo, mrowisko, kamienie)
- na podstawie analizy prognozy pogody potrafi dobrać właściwy strój
- rozpoznaje i nazywa osady atmosferyczne
- rozpoznaje i nazywa rodzaje chmur
- wyjaśnia, na czym polega pozorna wędrówka Słońca po niebie,

Ocena bardzo dobra

- podaje przykłady stosowania w życiu codziennym umiejętności wyznaczania kierunków świata,
- wyjaśnia sposób wyznaczania kierunku północnego w nocy
- wyjaśnia, dlaczego śnieg dłużej zalega po północnej stronie stoków górskich,
- definiuje pojęcie pogody,
- wyjaśnia, czym zajmuje się meteorolog,
- wyjaśnia, czym jest i czym się mierzy ciśnienie atmosferyczne,
- wyjaśnia, jak powstają wiatry i od czego zależy kierunek wiatru,
- posługuje się terminami: równonoc wiosenna i jesienna, przesilenie letnie i zimowe,
- charakteryzuje przedwiośnie

Ocena celująca

- wyjaśnia, dlaczego w Polsce anteny satelitarne montowane są w kierunku południowym,
- wyjaśnia znaczenie znajomości prognozy w różnych dziedzinach życia człowieka,
- prowadzi obserwacje pogody i dokumentuje je w formie dzienniczka pogody,
- rozróżnia klimatyczne i kalendarzowe pory roku.
- wyjaśnia wpływ pogody w różnych porach roku na samopoczucie człowieka,

Dział : Organizmy żywe

Ocena dopuszczająca

- wie, że wszystkie organizmy zbudowane są z komórek,
- odróżnia komórkę zwierzęcą od roślinnej na schemacie,
- rozróżnia organizmy jedno- i wielokomórkowe,
- wymienia przykłady czynności życiowych organizmu,

Ocena dostateczna

- wymienia elementy budowy komórki roślinnej,
- wymienia elementy budowy komórki zwierzęcej,
- rozróżnia organizmy samożywne i cudzożywne,
- rozróżnia proces rozmnażania bezpłciowego i płciowego,

Ocena dobra

- podaje funkcje elementów budowy komórki roślinnej,
- podaje różnice w budowie komórki roślinnej i zwierzęcej,
- podaje przykłady organizmów jedno i wielokomórkowych,
- wyjaśnia rolę i znaczenie poszczególnych czynności życiowych organizmów,

Ocena bardzo dobra

- identyfikuje komórkę jako formę przestrzenną,
- wyjaśnia pojęcie tkanki, podaje przykłady tkanek zwierzęcych,
- wyjaśnia, na czym polega proces fotosyntezy,

Ocena celująca

- wykonuje przestrzenny model budowy komórki roślinnej,
- charakteryzuje budowę organizmu od komórki aż po układy narządów,

Dział: Bliższa i dalsza okolica.

Ocena dopuszczająca

- odróżnia plan od mapy,
- wie, do czego służy skala
- posługując się podziałką liniową, odczyta np. 1 cm = 100 km,
- odczytuje skalę mapy
- odczytuje informacje zawarte w legendzie mapy,
- wskazuje kierunki świata na mapie,

- wskazuje szkołę na planie swojej miejscowości,

Ocena dostateczna

- wyjaśnia, jak powstaje plan np. pokoju lub sali lekcyjnej,
- oblicza z pomocą nauczyciela odległość rzeczywistą, stosując podziałkę liniową,
- oblicza z pomocą nauczyciela odległość rzeczywistą, stosując podziałkę liniową,
- porównuje skale dwóch map i wskazuje, która jest bardziej szczegółowa,
- odczytuje obiekty przedstawione na mapie za pomocą znaków topograficznych,
- podaje sposoby orientowania mapy w terenie,

Ocena dobra

- wykonuje plan pokoju lub sali lekcyjnej,
- oblicza odległość rzeczywistą, stosując podziałkę liniową,
- posługuje się linijką w celu dokładnego odmierzenia odległości na mapie,
- oblicza odległość rzeczywistą, stosując podziałkę liniową,
- wyjaśnia określenia: mapa mniej lub bardziej szczegółowa,
- wyjaśnia pojęcia: skala mała i skala duża,
- rozróżnia znaki topograficzne: punktowe, liniowe, powierzchniowe,
- opisuje część terenu przedstawionego na mapie,

Ocena bardzo dobra

- wyjaśnia podstawowe różnice między planem a mapą,
- wymienia różne rodzaje skal i podaje ich przykłady,
- sprawnie posługuje się cyrklem lub nitką w celu dokładnego odmierzenia odległości na mapie i oblicza odległość rzeczywistą, stosując podziałkę,
- wyjaśnia, na czym polega uogólnienie mapy,

Ocena celująca

- podaje przykłady wykorzystania planów w życiu człowieka,
- podaje przykłady wykorzystania skali w życiu człowieka,
- zmienia skale, wychodząc od podziałki liniowej,
- korzysta ze wszystkich informacji podanych w legendzie przy charakteryzowaniu fragmentu terenu przedstawionego na mapie,
- wyjaśnia znaczenie prawidłowego zorientowania mapy w terenie,
- potrafi zaplanować wycieczkę ulicami swojego miasta,

Dział : Życie w wodzie

Ocena dopuszczająca

- podaje trzy stany skupienia wody,
- wie, że woda jest w ciągłym ruchu,
- wymienia czynniki, które warunkują życie w wodzie,

Ocena dostateczna

- podaje przykłady występowania wody w trzech stanach skupienia,
- omawia obieg wody w przyrodzie, posługując się schematem,
- charakteryzuje czynniki warunkujące życie w wodzie,
- podaje przykłady roślin żyjących w poszczególnych strefach,

Ocena dobra

- wyjaśnia, na czym polegają procesy: parowania, topnienia, skraplania i krzepnięcia,
- wyjaśnia rolę roślin w obiegu wody w przyrodzie,
- opisuje sezonowe zmiany w temperaturze wody jeziora,
- omawia na wybranych przykładach przystosowania roślin do życia w poszczególnych strefach,

Ocena bardzo dobra

- podaje różnice między procesem parowania i wrzenia,
- wyjaśnia, że woda krążąc, zmienia stany skupienia, ale nie zmienia się jej ilość na Ziemi,
- wyjaśnia, dlaczego zimną wodą jeziora nie zamarza do dna,
- wyjaśnia, dlaczego część roślin wodnych nie ma wykształconych korzeni,

Ocena celująca

- wykonuje plakat lub prezentację multimedialną na temat wybranej grupy zwierząt żyjącej w wodzie,
- podaje na przykładach konsekwencje wynikające z wyginięcia pojedynczych gatunków.

Dział: Życie na lądzie

Ocena dopuszczająca

- wymienia przykłady środowisk lądowych, np. las, pole, łąka,
- nazywa warstwy roślinności w lesie,
- wymienia przykłady charakterystycznych roślin rosnących w lesie, na łące, na polu,
- wyjaśnia, czym są chwasty,
- wymienia przykłady charakterystycznych zwierząt żyjących w lesie, na łące, na polu,
- identyfikuje mchy i paprocie jako rośliny zarodnikowe
- charakteryzuje środowisko życia mchów i paproci,
- rozróżnia podstawowe gatunki drzew nagonasiennych i drzew okrytonasiennych (np. sosna, świerk, lipa, dąb, klon, brzoza) po kształcie liści,

Ocena dostateczna

- wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie,
- podaje przykłady roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach,
- rozpoznaje rośliny rosnące w lesie, na łące i na polu,
- omawia na wybranych przykładach przystosowania roślin żyjących w lesie, na łące i na polu,
- rozpoznaje zwierzęta żyjące w lesie, na łące i na polu
- omawia na wybranych przykładach przystosowania zwierząt żyjących w lesie, na polu i na łące,
- omawia budowę zewnętrzną mchu i paproci,
- wyjaśnia, czym różnią się rośliny nasienne od zarodnikowych,
- podaje różnice między korzeniem palowym a wiązkowym,

Ocena dobra

- charakteryzuje czynniki warunkujące życie na lądzie,
- porównuje warunki życia na lądzie i w wodzie,
- charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych warstwach lasu,
- wyjaśnia sposoby przystosowania się roślin do jak najlepszego wykorzystania światła i wody,
- opisuje sposoby maskowania się zwierząt w środowisku

- wyjaśnia rolę chwytników u mchów, kłączy u paproci,
- wyjaśnia rolę zarodników,
- wymienia cechy, które decydują o podziale roślin na nagonasienne i okrytonasienne,
- omawia budowę korzenia,

Ocena bardzo dobra

- określa różnice w warunkach życia na łące i polu oraz w lesie,
- wyjaśnia pojęcie krzewinka,
- wyjaśnia przyczynę rozkwitania wczesną wiosną roślin runa leśnego w lesie liściastym,
- podaje przystosowania roślin łąkowych do przetrwania zimy,
- podaje korzyści wynikające z samotnego lub stadnego trybu życia zwierząt,
- podaje przykłady paproci chronionych,
- charakteryzuje skrzypy i widłaki jako grupy paprotników,
- rozróżnia wybrane gatunki roślin nagonasiennych i okrytonasiennych po kształcie liści, korze, kwiatach, owocach lub pokroju,
- podaje przykłady różnych, dodatkowych funkcji pełnionych przez korzenie,
- podaje rodzaje ulistnienia
- wyjaśnia znaczenie kory dla drzew i krzewów,

Ocena celująca

- wykonuje plakat na temat wybranej grupy roślin rosnących w lesie, na łące lub polu,
- wykonuje prezentację multimedialną na temat wybranego zwierzęcia żyjącego w lesie, na łące lub polu,
- wyjaśnia, w jaki sposób powstały pokłady węgla,
- wyjaśnia, na czym polega zależność między drzewami a jemiolą,
- wyjaśnia rolę aparatów szparkowych,